

Ministry of the Interior
Finland

Unutarnja sigurnost | Publikacije Ministarstva unutarnjih
poslova 2021:20

Dobre prakse za prepoznavanje i prevenciju zločina iz mržnje

Vodič za policiju i druge dionike

Publikacije Ministarstva unutarnjih poslova 2021:20

Dobre prakse za prepoznavanje i prevenciju zločina iz mržnje

Vodič za policiju i druge dionike

Emilia Hämäläinen

Ministarstvo unutarnjih poslova, Helsinki 2021

Distribucija publikacija

**Državni
institucionalni
arhiv Valto**

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Prodaja publikacija

**Internetska knjižara
Vlade Republike
Finske**

vnjulkaisumyynti.fi

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Facts against Hate -project is funded by European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme. The content of this publication is the sole responsibility of the authors, and can in no way be taken to reflect the views of the European Commission.

Ministarstvo unutarnjih poslova

© 2021 autori i ministarstvo unutarnjih poslova

ISBN pdf: 978-952-324-316-3

ISSN pdf: 2490-077X

Prijelom: Odjel za državnu upravu, Jedinica za informacijsku podršku i publikacije
Helsinki 2021

Dobre prakse za prepoznavanje i prevenciju zločina iz mržnje Vodič za policijske službenike i druge dionike

Publikacije Ministarstva unutarnjih poslova 2021:20	Predmet	Unutarnja sigurnost
Izdavač	Ministarstvo unutarnjih poslova	
Autori	Emilia Hämäläinen	
Jezik	hrvatski	Stranica 33

Sažetak

Istraživanje i sprječavanje zločina iz mržnje dio je dužnosti svakog finskog policijskog službenika. U Finskoj je već na snazi niz mjera za prevenciju zločina iz mržnje, a ta se prevencija smatra važnom u organizaciji policije. Nevladine organizacije koje surađuju s policijom cijene sudjelovanje policije na raznim događajima te vjeruju da se na taj način policija približava ljudima.

Dio preventivnih radnji u Finskoj čine dobre prakse. One su usredotočene na opću prevenciju zločina te na uspostavu dobrih odnosa između različitih skupina građana. Na taj se način policija približava građanima te se smanjuje prag za obraćanje policiji. Policijska prisutnost među ljudima na ulici, na raznim događajima i na različitim društvenim mrežama važna je i povećava osjećaj sigurnosti sudionika. Kad ljudi poznaju policajca, lakše će mu se obratiti i u vezi s drugim problemima.

Na međunarodnoj razini pokrenute su brojne aktivnosti za prevenciju zločina iz mržnje, ali i za olakšavanje policijske istrage takvih zločina. Vrlo je važna suradnja s različitim zajednicama, a na taj način policija ujedno produbljuje znanje o temama koje možda nisu temeljito obrađene tijekom policijske obuke. Znanjem se gradi povjerenje i povećava vjerodostojnost aktivnosti. Većim razumijevanjem ujedno se jamči i jednak pristup prema svima.

U ovom se vodiču nalazi pregled dobrih praksi koje se provode u Finskoj i drugim europskim državama. Informacije za ovo izvješće prikupljene su od policijskih službenika koji rade na prevenciji te od nevladinih organizacija koje surađuju s policijom.

Page 2 was updated on 17 May 2021 and this version replaces the previous one published on 6 May 2021.

Ključne riječi unutarnja sigurnost, zločini iz mržnje, govor mržnje, prevencija, policija (organizacije)

ISBN PDF 978-952-324-316-3 **ISSN PDF** 2490-077X

Julkaisun osoite <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-316-3>

Hyvät käytännöt vihatarkkojen tunnistamisessa ja ennalta estämisessä Opas poliiseille ja sidosryhmille

Sisäministeriön julkaisu 2021:20		Teema	Sisäinen turvallisuus
Julkaisija	Sisäministeriö		
Tekijä/t	Emilia Hämäläinen		
Kieli	kroatia	Sivumäärä	33

Tiivistelmä

Viharikokset ja niiden ennalta estäminen kuuluvat jokaisen poliisin työhön Suomessa. Suomessa tehdään jo paljon toimia viharikosten ennalta estämiseksi ja se mielletään tärkeäksi myös poliisin sisällä. Poliisin kanssa toimivat järjestöt arvostavat poliisin osallistumista eri tilaisuuksiin ja tapahtumiin ja tämän katsotaan tuovan poliisia lähemmäksi.

Suomessa hyvät käytännöt ovat osa ennalta estävää toimintaa ja kohdentuvat yleisemmin rikosten ennalta estämiseen sekä hyvien väestösuhteiden luomiseen. Poliisi tulee toiminnan kautta lähemmäksi kansalaisia ja madaltaa kynnystä yhteydenotolle. Poliisin toiminta ihmisten keskuudessa niin kaduilla, erilaisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa kuin eri sosiaalisen median alustoilla on tärkeää ja tuo turvaa osallisille. Tuttu poliisi myös mahdollistaa yhteydenoton myös muissa asioissa.

Kansainvälisesti on paljon toimintaa viharikosten ennalta estämiseksi ja toisaalta poliisin työn helpottamiseksi viharikosten selvittämisessä. Eri yhteisöjen kanssa tehty yhteistyö on tärkeää ja sitä kautta mahdollistaa myös poliisin osaamisen laajentamisen kysymyksissä, joita ei muuten välttämättä poliisin koulutuksessa kovin laajalti käsitellä. Tieto lisää luottamusta ja toiminnan uskottavuutta. Ymmärryksen laajentuminen takaa myös yhdenvertaisen kohtaamisen kaikille.

Tämä opas pitää sisällään hyvien käytäntöjen esittelyn sekä Suomesta, että muualta Euroopasta. Raporttia varten tietoa kerättiin ennalta estävää työtä tekevilta poliiseilta, sekä poliisin kanssa toimivilta järjestöiltä.

Sivu 2 on päivitetty 17.5.2021 ja aineisto korvaa aikaisemmin, 6.5.2021 julkaistun version.

Asiasanat sisäinen turvallisuus, viharikokset, vihapuhe, ennaltaehkäisy, poliisi (organisaatiot)

ISBN PDF 978-952-324-316-3 **ISSN PDF** 2490-077X

Julkaisun osoite <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-316-3>

Good practices for identifying and preventing acts of hatred A guide for police officers and stakeholders

Publications of the Ministry of the Interior 2021:20	Subject	Internal security
Publisher	Ministry of the Interior	

Authors	Emilia Hämäläinen	Pages	33
Language	Croatian		

Abstract

Investigating and preventing hate crimes is part of every Finnish police officer's tasks. A number of measures are already in place in Finland to prevent hate crimes, and their prevention is also considered important within the police organisation. The participation of the police in various events is valued by NGOs working with them and considered to bring the police closer.

Good practices are part of preventive actions in Finland. They focus on crime prevention in more general terms and on establishing good relations between population groups. These activities bring the police closer to citizens and lower the threshold for contacting the police. Police presence among people in the street, at various events and on different social media platforms is important and enhances participants' sense of security. A familiar police officer is also easier to contact about other matters.

At the international level, numerous activities have been launched to prevent hate crimes and, on the other hand, to facilitate the efforts of the police to investigate them. Cooperation with different communities is important and makes it possible to expand the expertise of the police in matters that may otherwise not be extensively covered in police training. Information builds trust and increases the credibility of the activities. Expanding understanding also guarantees equal encounters for all.

This guide gives an overview of good practices both in Finland and other European countries. Information for this report was collected from police officers engaged in preventive work and from NGOs collaborating with the police.

Page 2 was updated on 17 May 2021 and this version replaces the previous one published on 6 May 2021.

Keywords internal security, hate crimes, hate speech, prevention, police (organisations)

ISBN PDF	978-952-324-316-3	ISSN PDF	2490-077X
-----------------	-------------------	-----------------	-----------

URN address <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-316-3>

Sadržaj

1	Uvod	7
2	Terminologija	8
	Govor mržnje	8
	Zločin iz mržnje	8
	Čin mržnje	8
	Preventivne mjere	9
3	Prikupljanje podataka za vodič i rezultati ankete	10
3.1	O prikupljanju podataka	10
3.2	Anketa	10
3.3	Rezultati ankete	12
3.3.1	Nevladine organizacije	12
3.3.2	O odgovorima iz ankete	13
	Pitanje broj 3	13
	Pitanje broj 4	13
	Pitanje broj 5	14
	Pitanje broj 6	15
	Pitanje broj 8	16
	Pitanje broj 9	16
3.4	Zaključci	17
4	Dobre prakse	18
4.1	Preventivne mjere i zločini iz mržnje u Finskoj, vodstvo	18
4.2	Kvartovski policijski službenici u Helsinkiju u Finskoj	19
4.3	HEER Helsinki, Finska	20
4.4	Prisutnost na događajima, Finska	21
4.5	Objedinjeni rad službi, Finska	22
4.6	Internetska edukacija o jednakosti i pristupanju korisnicima, Finska	23
4.7	Policija na društvenim mrežama, Finska	24
4.8	Broj za prijavu govora mržnje, Norveška	25
4.9	Edukacija dionika, Norveška	26
4.10	Policija na internetu, Norveška	27
4.11	Tim za istraživanje zločina iz mržnje	28
4.12	Edukacija o zločinima iz mržnje za vođe timova, Švedska	29
4.13	Mirenje u slučaju zločina iz mržnje, Ujedinjena Kraljevina	30
4.14	Edukacija o spolnim i rodnim manjinama za policijske službenike, Hrvatska	31
4.15	Dan borbe protiv objava iz mržnje, Njemačka	32
4.16	Roze in Blauw, Nizozemska	33

1 Uvod

Ministarstvo unutarnjih poslova sudjeluje u projektu Činjenicama protiv mržnje kao projektni partner. Cilj je projekta povećati učinkovitost borbe protiv zločina iz mržnje i govora mržnje. Aktivnosti projekta obuhvaćaju izgradnju suradnje između policije i manjina te prepoznavanje dobrih praksi u prevenciji govora mržnje i djela iz mržnje. Cilj je projekta i povećati sposobnosti raznih dionika za prevenciju zločina iz mržnje i govora mržnje na lokalnoj razini. Da bi se razvio rad lokalne policije, prepoznaju se i ispituju prakse za izgradnju povjerenja između policije i manjinskih skupina. Te aktivnosti podržavaju provedbu strategije za preventivni rad policije na lokalnoj razini.

Aktivnostima projekta provode se ciljevi programa Vlade premijerke Marin i strategije za preventivni rad policije (ENSKA). Smanjenje nejednakosti i postizanje funkcionalnog građanskog društva u kojem se učinkovito rješavaju problemi socijalne isključenosti i govora mržnje jedan je od ciljeva programa vlade, koji je temelj ovih aktivnosti. Drugi je relevantni cilj programa vlade promicanje sistemskog praćenja situacije u odnosu na diskriminaciju i zločine iz mržnje na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Prema strategiji za preventivni rad policije policija će nastaviti borbu protiv nezakonitog govora mržnje i zločina iz mržnje uzimajući u obzir pozitivne lekcije naučene tijekom opsežnih aktivnosti započelih 2017. Cilj je da policija prikupi više informacija i razvije bolje razumijevanje osobite prirode zločina iz mržnje i njihova učinka na žrtve, zajednice koje te žrtve predstavljaju i društva općenito.

Pri sastavljanju ovog priručnika upotrebljavale su se različite metode prikupljanja podataka. Za prikupljanje podataka na nacionalnoj razini provedena je anketa među policijskim službenicima koji rade na prevenciji, kao i u nevladinim organizacijama koje surađuju s policijom u Finskoj. Rezultatima ankete otkriveno je da se prevencija već naveliko provodi, što obuhvaća i zločine iz mržnje. Na međunarodnoj razini prikupljene su dobre prakse iz europskih država iz različitih izvora. Postoje brojne dobre prakse iz kojih možemo nešto naučiti, čak i ako se ne mogu izravno primijeniti na svaku državu.

Sljedeći isječak odgovora policijskog službenika koji sudjeluje u prevenciji dobro prikazuje prirodu preventivnog rada: „Prevencija nam je glavni zadatak. Ako primimo dojave o takvim aktivnostima, trudimo se intervenirati i unaprijed spriječiti bilo kakve činove mržnje.“

2 Terminologija

Govor mržnje

U ovom vodiču govor mržnje označava uvredljivu ili prijeteću komunikaciju ili druge oblike izričaja koji su motivirani netolerancijom ili netrpeljivošću prema nacionalnoj, religijskoj, etničkoj ili sličnoj zajednici (uključujući osobe s invaliditetom i spolne manjine) ili pak osobi koja je član neke od tih zajednica. Govor mržnje može biti kazneno djelo prema Kaznenom zakonu ili diskriminacija, koja je zabranjena Zakonom o suzbijanju diskriminacije ili Zakonom o ravnopravnosti spolova.

Zločin iz mržnje

Prema finskom kaznenom zakonu, zločini iz mržnje ona su djela koja imaju ključne elemente kaznenog djela, a usmjerena su na osobu, skupinu, imovinu osobe ili ustanove ili predstavnika skupine ili ustanove. Ta djela mogu biti motivirana predrasudama ili netrpeljivošću prema pretpostavljenoj ili stvarnoj rasi, boji kože, mjestu rođenja, nacionalnom ili etničkom podrijetlu, vjeroispovijesti ili vjerovanju, spolnoj orijentaciji, invaliditetu, rodnom identitetu ili rodnom izražavanju žrtve.

Čin mržnje

Čin mržnje opširniji je koncept koji obuhvaća govor mržnje i zločine iz mržnje, kao i djela motivirana mržnjom koja nemaju ključne elemente kaznenih djela. Čin mržnje zapravo je rezultat zločina iz mržnje i govora mržnje. Mnoga djela motivirana mržnjom ne ispunjavaju izravno kriterije da bi se klasificirala kao kaznena djela. Čin mržnje motiviran je predrasudama ili netrpeljivošću prema određenoj zaštićenoj skupini ili osobnim karakteristikama, ali ne ispunjava nužno kriterije da bi se klasificirao kao kazneno djelo.

Preventivne mjere

Policija je po zakonu dužna poduzimati preventivne radnje za održavanje sigurnosti ljudi i društva općenito te za stvaranje osjećaja sigurnosti i održavanje povjerenja prema policiji. To se postiže ranom intervencijom u slučaju incidenata i situacija koje umanjuju sigurnost i zaštitu. Preventivne mjere poželjne su i u ekonomskom smislu jer su popravljane šteta uzrokovanih kaznenim djelima i remećenjem javnog reda i mira te postupak privođenja i kažnjavanja počinitelja skupi procesi. Kaznena djela i remećenje javnog reda i mira umanjuju osjećaj sigurnosti među ljudima. Društvo s jakim osjećajem sigurnosti uspješno je društvo. (Finska strategija za preventivni rad policije 2019. – 2023. (ENSKA), publikacije Ministarstva unutarnjih poslova 2019:3)

3 Prikupljanje podataka za vodič i rezultati ankete

3.1 O prikupljanju podataka

Tijekom projekta prikupljeni su podaci o dobrim praksama putem ankete Webropol te istraživanjem raznih aktivnosti čiji je cilj prevencija i istraživanje činova mržnje u Finskoj i drugdje u Europi. Anketom se dobila sveobuhvatna slika o trenutačnom stanju prevencije činova mržnje u Finskoj te smjer za pisanje ovog vodiča.

Anketa je provedena putem interneta te je poslana svim policijskim službenicima koji sudjeluju u prevenciji, kao i nekim nevladinim organizacijama koje surađuju s policijom. Od policijskih službenika prikupljeno je mnogo odgovora. Na anketu je odgovorilo više od 60 policijskih službenika koji rade na prevenciji. Na temelju odgovora stvorili smo sveobuhvatnu sliku trenutačne situacije na tom polju te radnji koje se poduzimaju za sprječavanje činova mržnje u raznim područjima. Broj dionika iz nevladinih organizacija koji su odgovorili na anketu bio je malen, pa na temelju njihovih odgovora nije moguće donijeti nikakve zaključke.

Uz anketu, prikupljene su i informacije o dobrim praksama iz različitih europskih država. Kultura europske policije podržava razmjenu praksi i otvoren dijalog. Neke države, kao što su Švedska i Norveška, već rade mnogo toga da bi spriječile činove mržnje i imaju timove koji su specijalizirani za to. Zbog mnogih sličnosti u kulturi i zakonodavstvu tih dviju država i Finske, služe kao dobara pokazatelj toga što se može učiniti u Finskoj. Istraživanjem je obuhvaćena i Ujedinjena Kraljevina jer razni dionici u toj državi već primjenjuju brojne različite prakse.

U prevenciji činova mržnje sudjeluju i policija i nevladine organizacije, a pritom imaju podršku zakonodavstva. Premda se diljem Europe provode brojni obećavajući projekti, njihovim uklapanjem u trajne strukture postigao bi se kontinuitet, a time i povećao njihov učinak.

3.2 Anketa

Anketa Webropol, koja se upotrebljavala za ovaj rad, poslana je svim policijskim službenicima koji u policijskim upravama u Finskoj sudjeluju u radu na prevenciji. Poslana je i nevladinim organizacijama koje se bave tom temom da bi se dobile usporedne informacije o njihovu viđenju rada policije na prevenciji činova mržnje u Finskoj. Stopa odgovora

među policijskim službenicima bila je vrlo visoka. Premda nisu dostupne informacije o tome koliko je točno policijskih službenika uključeno u prevenciju, primljeno je mnogo odgovora iz svih policijskih uprava.

Cilj je ankete bio prikupiti dobre prakse koje se već upotrebljavaju u raznim policijskim upravama, a od ispitanika se tražilo da procijene koje bi se dodatne radnje trebale poduzeti da bi se situacija poboljšala. Pokušalo se i saznati na općoj razini što bi se još moglo poduzeti da bi se spriječili čini mržnje.

Policijskim službenicima postavljena su sljedeća pitanja:

1. U kojoj organizaciji radite?
2. Koliko dugo radite na tom zadatku?
3. Primete li informacije o činovima mržnje usmjerenima prema korisnicima ili dionicima?
4. Provodi li vaša organizacija mjere za prevenciju činova mržnje?
5. Prema kojoj su manjinskoj skupini usmjereni čini mržnje s kojima se najčešće susrećete?
6. Koje se dobre prakse provode u vašoj organizaciji da bi se razvili dobri odnosi s manjinskim skupinama?
7. S kojim je skupinama vaša organizacija razvila suradnju?
8. Koje dobre prakse provodi vaša organizacija za prevenciju činova mržnje?
9. Prema vašem mišljenju, što bi vaša organizacija trebala poduzeti za sprječavanje činova mržnje?
10. Jeste li se susreli s nekim drugim dobrim praksama za prevenciju činova mržnje osim onih koje su već spomenute?
11. Što bi se općenito moglo poduzeti da bi se smanjili čini mržnje?
12. Želite li reći još nešto o toj temi?

Pitanja postavljena nevladinim organizacijama bila su:

1. Na koju se policijsku upravu odnosi vaš rad?
2. Koliko dugo radite na tom zadatku?
3. Primete li informacije o činovima mržnje usmjerenima prema korisnicima ili dionicima?
4. Prema kojoj su manjinskoj skupini usmjereni čini mržnje s kojima se najčešće susrećete?
5. Koje dobre prakse primjenjuje policija u vašem području za razvoj dobrih odnosa s manjinskim skupinama?
6. Koje dobre prakse primjenjuje policija u vašem području za prevenciju činova mržnje?

7. Prema vašem mišljenju, što bi policija u vašem području trebala poduzeti za sprječavanje činova mržnje?
8. Jeste li se susreli s nekim drugim dobrim praksama za prevenciju činova mržnje osim onih koje su već spomenute?
9. Što bi se općenito moglo poduzeti da bi se smanjili činovi mržnje?
10. Želite li reći još nešto o toj temi?
11. S kojim organizacijama surađujete (nije obavezno)?

3.3 Rezultati ankete

Stopa odgovora među policijskim službenicima bila je vrlo visoka. Do roka je primljeno više od 60 odgovora, što je velik udio policijskih službenika koji rade na prevenciji. Odgovori su primljeni iz različitih policijskih uprava i raznih dijelova Finske.

Iz odgovora policijskih službenika bilo je očito da se već provode mnogi različiti oblici prevencije. Intervencija u slučaju činova mržnje doživljava se kao dio opće prevencije. U odgovorima je vidljiv ponos ispitanika prema tome što rade te je vidljivo da se tim pitanjem bave osobe koje prema njemu pristupaju s iskrenim entuzijazmom. Preventivne mjere zadnjih su se godina u Finskoj razvile te se počinju nazirati trajne strukture. Svim policijskim upravama dodijeljeni su i namjenski resursi za taj rad.

U odgovorima obiju skupina osobito se istaknuo jedan element, a to je prisutnost policije među građanima. Službenici koji rade na prevenciji prisutni su na raznim događajima, na javnim mjestima i na svim mjestima gdje se okupljaju ljudi. To se smatra stvaranjem osjećaja sigurnosti, ali i načinom da se policija približi narodu. Na taj način policija postaje pristupačnija i prepoznatljivija, a ljudima je lakše obratiti se policijskom službeniku kojeg već poznaju.

3.3.1 Nevladine organizacije

Stopa odgovora na anketu među nevladinim organizacijama bila je prilično niska, pa ne možemo predstaviti rezultate u brojčanom obliku. No putem pitanja s otvorenim odgovorom prikupljene su neke dobre prakse te su one uzete u obzir pri sastavljanju ovog vodiča.

Nevladine organizacije općenito su istaknule problematiku dijaloga s policijom i policijske prisutnosti na događajima. Nevladine organizacije izrazile su želju za opsežnijom edukacijom policije o različitim manjinskim skupinama. Nadalje, smatraju da je važno produbiti znanje i kompetentnost policijskih službenika o toj temi. Vjeruju da bi se time povećalo razumijevanje policijskih službenika za predstavnike manjina i olakšala interakcija s njima.

3.3.2 0 odgovorima iz ankete

U ovom se odjeljku odgovori obrađuju na općoj razini, a neke od dobrih praksi navedenih u anketi detaljnije će se obraditi kasnije.

Pitanje broj 3

Primate li informacije o činovima mržnje usmjerenima prema korisnicima ili dionicima?

Pola je ispitanika navelo da se tijekom rada povremeno susretalo s činovima mržnje. Neki su izjavili da se s takvim slučajevima susreću čak svaki tjedan. Premda se mnogo ispitanika tijekom rada susrelo s činovima mržnje, prema anketi gotovo svaki peti ispitanik nikad se nije susreo s takvim činovima.

Tablica 1. Primate li tijekom rada informacije o činovima mržnje usmjerenima prema korisnicima ili dionicima? Broj ispitanika: 66

	n	Procenti
Svakodnevno	0	0%
Svaki tjedan	11	16,66%
Svaki mjesec	11	16,67%
Ponekad	33	50%
Nikad	11	16,67%

Pitanje broj 4

Provodi li vaša organizacija mjere za prevenciju činova mržnje?

Iako je većina ispitanika znala navesti radnje koje njihova organizacija provodi za prevenciju činova mržnje, čak jedna trećina nije znala navesti poduzima li se išta. Vjerojatno je objašnjenje da ti ispitanici ne doživljavaju mjere koje se već provode kao nešto što je usmjereno baš na prevenciju činova mržnja, čak i ako se to provodi svaki dan.

Tablica 2. Provodi li vaša organizacija mjere za prevenciju činova mržnje? Broj ispitanika: 66

	n	Procenti
Da	44	66,67%
Ne	4	6,06%
Ne znam	18	27,27%

Pitanje broj 5

Prema kojoj su manjinskoj skupini usmjereni činovi mržnje s kojima se najčešće susrećete?

Većina ispitanika izjavila je da su činovi mržnje s kojima se susreću tijekom rada motivirani bojom kože, etničkim ili nacionalnim podrijetlom. Ispitivanje zločina iz mržnje koji su tijekom 2019. prijavljeni finskoj policiji pokazalo je da je većina zločina za koje se sumnja da su počinjeni iz mržnje povezana s predrasudama ili netrpeljivošću prema nečijem etničkom ili nacionalnom podrijetlu. Takvi su slučajevi činili 72,3 % svih prijavljenih slučajeva. Drugim riječima, iskustvo policije u skladu je s prijavljenim brojevima. (Rauta, Jenita: Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2019. Istraživanja Visokog policijskog učilišta 2020.).

Odgovor naveden za mogućnost „drugo, navedite“ uglavnom je bio „sve ponuđeno“.

Tablica 3. Prema kojoj su manjinskoj skupini usmjereni činovi mržnje s kojima se najčešće susrećete? Broj ispitanika: 63

	n	Procenti
Spolna orijentacija, rodni identitet ili spolno izražavanje	3	4,76%
Boja kože ili etničko odnosno nacionalno podrijetlo	50	79,37%
Vjeroispovijest ili vjerovanje	2	3,17%
Invaliditet	1	1,59%
Drugo, navedite	7	11,11%

Pitanje broj 6

Koje se dobre prakse provode u vašoj organizaciji da bi se razvili dobri odnosi s manjinskim skupinama?

U odgovorima su opisane različite preventivne mjere koje policija provodi. Kao važno istaknuto je uspostavljanje kontakata s manjinskim skupinama, kao i susreti s tim skupinama u školama, prihvatnim centrima i na događajima. Istaknuti su i povezivanje u lokalnom području te važnost komunikacije. Iz odgovora je razvidno da policija već provodi raznorazne preventivne mjere.

Isječci iz odgovora:

- Suradnja s dionicima prevencije radi uspostave kontakata s manjinskim subjektima u tom području.
- Razgovori s lokalnim Romima da bi se pomoglo Romima koji su zatvoreni u začaranom krugu isključenosti i kriminala.
- Povezivanje s raznim dionicima.
- Edukacija na temu zločina iz mržnje za predstavnike manjina i manjinskim subjektima u tom području.
- Edukacija na temu zločina iz mržnje u lokalnim obrazovnim ustanovama.
- Vidljivost i dostupnost policije na društvenim mrežama.
- Suradnja s nevladinim organizacijama te pružanje smjernica i savjeta tim organizacijama.
- Suradnja s prihvatnim centrima.
- Policijski službenici u susretima s ljudima ne ističu svoj autoritet. Interakcija s ljudima, davanje savjeta i smjernica u različitim situacijama.
- Sudjelovanje u timskom radu koji provode manjinski subjekti.
- Projektne aktivnosti s dionicima radi poboljšanja položaja manjina i promicanja jednakosti.
- Povezivanje s manjinskim subjektima radi stvaranja povjerenja i promicanja razmjene informacija.

Pitanje broj 8

Koje dobre prakse provodi vaša organizacija za prevenciju činova mržnje?

Uz mjere koje provodi policija ispitanici su naglasili važnost partnera. Suradnja s finskom organizacijom za podršku žrtvama te mirenje istaknuti su kao ključni u radu policije na prevenciji zločina iz mržnje. Kao važni se smatraju i prevencija te nizak prag za intervenciju u slučajevima.

- Preventivan rad policije tijekom demonstracija.
- Nizak prag za intervenciju u slučajevima činova mržnje i sličnim pojavama koje su poznate policiji.
- Suradnja s manjinskim subjektima i prisutnost policije, npr. na događajima.
- Organiziranje rasprava za različite sudionike da bi se povećalo razumijevanje i tolerancija.
- Suradnja s dionicima na rješavanju problema i intervenciji u slučajevima govora mržnje i polarizacije.

Pitanje broj 9

Prema vašem mišljenju, što bi vaša organizacija trebala poduzeti za sprječavanje činova mržnje?

Odgovori na ovo pitanje istaknuli su važnost suradnje. Suradnja je potrebna, kako na nacionalnoj razini u obliku informativnih aktivnosti, tako i na razini općina kao suradnja između policije i općine s ciljem prevencije činova mržnje. Potrebne su rasprave, koje moraju obuhvaćati i teške teme, kao i edukacija za policijske službenike.

- Više edukacije na tu temu.
- Podizanje svijesti i tolerancije putem društvenih mreža.
- Suradnja između policije i subjekata u općinama/gradovima radi prevencije činova mržnje i veće ravnopravnosti.
- Poticanje dijaloga između policije i potencijalnih počinitelja.
- Vidljivost policije na događajima i demonstracijama.
- Veća suradnja i bolje prepoznavanje lokalnih subjekata.
- Edukacija o zločinima iz mržnje za policijske službenike.
- Suradnja s nevladinim organizacijama radi prepoznavanja počinitelja zločina iz mržnje.

3.4 Zaključci

Anketa je bila upućena policijskim službenicima koji rade na prevenciji. Ta ciljna skupina već ima temeljno znanje o tome što su činovi mržnje te o tome koje se mjere poduzimaju i koje bi se trebale poduzeti za njihovu prevenciju. Činjenica da ispitanici znaju o čemu govore i da se diljem države poduzimaju preventivne mjere jasno se vidjela u odgovorima. Preventivne mjere ne percipiraju se kao nešto usmjereno na pojedinačnu pojavu, već kao veći projekt. Suradnja i otvorena interakcija s lokalnom zajednicom smatraju se važnima. U odgovorima je spomenuta i potreba za edukacijom.

Cilj je preventivnog rada policije povećati povjerenje ljudi u policiju. U nastojanjima da se stvori povjerenje potrebno je u obzir uzeti potrebe i posebne odlike različitih skupina. Policija na tu potrebu odgovara povećavanjem prisutnosti na lokalnom području da bi sve ključne skupine bile jednako zahvaćene. Važnost policijske prisutnosti na različitim događajima također je istaknuta u odgovorima na anketu. Važnost policijske prisutnosti na svim okupljanjima istaknuli su i policijski službenici i nevladine organizacije. Na taj se način lokalni stanovnici upoznaju s policijom, čime se smanjuje prag za obraćanje policiji kad žele nešto pitati ili prijaviti kazneno djelo. To se odnosi i na prisutnost na društvenim mrežama. Kad se policijski službenici predstave kao pojedinci, time se snižava prag za obraćanje tim službenicima. Budući da ljudi, a osobito mladi, mnogo vremena provode na društvenim mrežama, važno je da policija i ondje bude prisutna.

Jedan je od ciljeva preventivnih mjera policije održavati i povećavati sigurnost ljudi i osjećaj zaštite. Prisutnošću ondje gdje se ljudi okupljaju policija može povećati taj osjećaj sigurnosti. Tijekom aktivnosti potrebno je uzeti u obzir važnost jednakog postupanja prema svim ljudima i posebne potrebe različitih populacija ljudi. U većini policijskih uprava prevencija je usmjerena na mnogo različitih pojava, a ne na jednu po jednu pojavu. No ipak je važno pravilno rješavati i pojedinačne pojave djelima i komunikacijom, učinkovitom i pravovremenom intervencijom te primjenom najučinkovitijih sredstava za svaku konkretnu pojavu.

4 Dobre prakse

4.1 Preventivne mjere i zločini iz mržnje u Finskoj, vodstvo

Preventivne mjere policije u Finskoj utemeljene su na strategiji za preventivni rad policije (ENSKA). Policija je po zakonu dužna poduzimati preventivne radnje za održavanje sigurnosti ljudi i društva te za stvaranje osjećaja sigurnosti i održavanje povjerenja prema policiji. To se postiže ranom intervencijom u slučaju incidenata i situacija koje umanjuju sigurnost i zaštitu. Da bi preventivne mjere bile produktivne i učinkovite, potrebni su razvijena strategija i dosljedno vodstvo koje će utrti put za preventivno djelovanje na svim organizacijskim razinama te rukovodstvo koje će podržavati te aktivnosti. (Finska strategija za preventivni rad policije 2019–2023. (ENSKA), publikacije Ministarstva unutarnjih poslova 2019:3)

Strategijom za preventivni rad policije definiraju se, uz ostalo, sljedeći ciljevi rada:

Cilj je preventivnog rada policije smanjiti ekonomske i ljudske gubitke za pojedince i društvo općenito koji nastaju zbog kaznenih djela i remećenja javnog reda i mira koje smanjuje sigurnost. U tom smislu policija preventivnim radom prepoznaje i uzima u obzir potrebe članova manjinskih skupina. Mlađi predstavnici tih skupina rjeđe su spremni prijaviti kazneno djelo odraslima ili mjerodavnim tijelima od ostalih, pa je važno uspostaviti dobre odnose između skupina stanovnika te prepoznati lokalne subjekte. Na taj se način može i sniziti prag za prijavljivanje zločina iz mržnje.

Ispitivanja su pokazala da su vidljive manjine češće mete zločina iz mržnje od drugih skupina. Policija bi trebala objavljivati informacije o zločinima iz mržnje i o tome što bi građani trebali učiniti ako sumnjaju da su žrtve zločina iz mržnje. Policija mora nastaviti borbu protiv nezakonitog govora mržnje i zločina iz mržnje uzimajući u obzir pozitivne lekcije naučene tijekom velike akcije započete 2017.

U odjeljku u nastavku opisuju se dobre i učinkovite prakse preventivnog rada policije iz Finske i drugih europskih država.

4.2 Kvartovski policijski službenici u Helsinkiju u Finskoj

Država: Finska

Vrsta aktivnosti: Kvartovski policijski službenici

Provodi: Policijska uprava Helsinkija, jedinica za preventivno djelovanje

Zašto je to dobra praksa: Kvartovski policijski službenici veza su između različitih zajednica i policije te drugih mjerodavnih tijela. Zbog njihove prisutnosti snižava se prag obraćanja policiji te služe kao kanal za otvorenu razmjenu informacija.

Aktivnosti kvartovskih službenika pokrenute su u Helsinkiju kad je policija shvatila da, ako nema nikakve informacije o problemima manjinskih skupina s terena, to ne znači da problemi ne postoje. Manjine se jednostavno nisu usudile ili nisu znale kako prijaviti probleme policiji. Zato je policija počela raditi na razvoju interakcije i izgradnji odnosa s manjinskim subjektima. Rad nije ograničen samo na osobe iz različitih jezičnih i kulturnih sredina, već obuhvaća i mlade te skupine s različitim ekstremističkim ideologijama.

Stvaranje povjerenja ključno je za uspostavu dijaloga i razmjenu informacija. Time se policiji omogućuje da ponudi potrebne usluge i sudjeluje u otvorenom dijalogu. Za izgradnju povjerenja potrebno je dosta vremena, a i kad se jednom uspostavi, mogu se pojavljivati manji problemi. Odnos povjerenja omogućuje, uz ostalo, prikupljanje informacija o duboko ukorijenjenoj mržnji i iskustvima koja su do nje dovela. Na taj se način sprječava formiranje „fronta“ za obranu svojih stavova među skupinama ljudi.

Najvažniji je aspekt rada kvartovskog policijskog službenika aktivna interakcija s različitim skupinama stanovništva, uključujući manjine, te stvaranje povjerenja putem tih interakcija. Cilj bi trebao biti da policija pomaže u rješavanju problema koji su u njezinoj nadležnosti.

Mnogi stanovnici iz različitih jezičnih i kulturnih sredina nemaju ili imaju vrlo malo povjerenja u policiju te su izloženi dezinformacijama. Zbog toga postoji opasnost da se njihova mržnja i frustracije u nekom trenutku razviju u neprihvatljivo ponašanje. Poznata osoba s autoritetom može reagirati na te probleme i sudjelovati u raspravama. Iako se rasprave unutar zajednice vode na materinskom jeziku te zajednice, poznat i pouzdan policijski službenik može sudjelovati kao podrška. Pri uklanjanju jezičnih barijera mogu pomoći pouzdani pojedinci iz dotične manjinske skupine. Jednaki se mehanizmi primjenjuju i na osobe s ekstremističkim ideologijama.

4.3 HEER Helsinki, Finska

Država: Finska

Vrsta aktivnosti: Preventivne mjere policijske uprave Helsinkija, tim za HEER

Provodi: Policijska uprava Helsinkija, jedinica za preventivno djelovanje

Zašto je to dobra praksa: Tim za HEER objedinjuje policijsku aktivnost na internetskim platformama i prisutnost među ljudima, čime se proširuje doseg njezina rada s korisnicima.

Cilj je timova za HEER unutar policijske uprave Helsinkija preventivno djelovati primjenom lokalnog modela da bi se prepoznali i riješili lokalni sigurnosni problemi, problemi mladih čija su kaznena djela simptom drugih problema i problemi osoba kojima prijete isključenost. Rad je timova za HEER usredotočen na korisnike kojima je potreban višedisciplinarni pristup opširniji od klasičnog policijskog posla da bi se pronašlo sveobuhvatno rješenje za njihove sigurnosne probleme. Među tim su problemima i oni sigurnosne prirode s kojima se suočavaju razne manjinske skupine i mladi kojima prijete isključenost.

Preduvjeti za ostvarivanje tih ciljeva obuhvaćaju uspostavu otvorenog i aktivnog odnosa povjerenja sa zajednicama, upućenost u okruženje rada te sposobnost prepoznavanja pojava koje utječu na sigurnost. U ostvarivanje ciljeva uključeni su i drugi subjekti da bi pomogli u prepoznavanju i rješavanju sigurnosnih problema.

Rad HEER-a kombinacija je klasičnog policijskog rada u zajednici i najnovijeg oblika policijskog rada koji se provodi na društvenim mrežama. To znači da policijski službenici patroliraju ulicama, ali i da su prisutni na internetu. U radu HEER-a najvažnije je kontakte koji se ostvaruju na internetu potvrditi i na ulici i obrnuto. Za održavanje tih kontakata, a time i smanjivanje praga za obraćanje policiji, osobito među mladima, upotrebljavaju se nove tehnologije.

Prema ideologiji HEER-a, hibridni model jedini je učinkoviti način rada. S korisnicima se može komunicirati pod njihovim uvjetima i ondje gdje je to svrsishodno, a policija po potrebi može svoj pristup prilagođavati da bi postigla najbolji rezultat. Timovi za HEER rade s mladima i s ljudima iz različitih jezičnih i kulturnih sredina. Cilj je korisnicima prikazati se kao netko kome se mogu obratiti ako imaju bilo kakvih pitanja u svakodnevnom životu.

4.4 Prisutnost na događajima, Finska

Država: Finska

Vrsta aktivnosti: Prisutnost policijskih službenika koji rade na prevenciji na događajima

Provodi: Policijske uprave

Zašto je to dobra praksa: Policija se svojom prisutnošću približava ljudima i postaje pristupačnija, čime se snižava prag za obraćanje policiji.

Prisutnost policijskih službenika u odorama na događajima u lokalnoj zajednici dobra je praksa koja se provodi u Finskoj. Time policijski službenici postaju pristupačniji i otvoreni za susrete s građanima. Prag za obraćanje policiji snižava se kad policijski službenici izađu iz patrolnog vozila. Na taj način može doći do razmjene važnih informacija između policije i građana.

Policijska prisutnost kao dobra praksa prepoznata je i u anketi provedenoj među nevladinim organizacijama koje surađuju s policijom. Ispitanici smatraju da se takvim aktivnostima stvara osjećaj sigurnosti i da se policija približava građanima. Ispitanici su izjavili da policija na taj način postaje pristupačnija i prepoznatljivija, čime se ujedno snižava prag za obraćanje.

Fizička prisutnost policije smiruje situacije i može spriječiti nastanak problema. Kad policijski službenici izađu iz patrolnih vozila, građani su spremniji pristupiti im, obratiti im se te ih obavijestiti o nečemu što se događa. Tako policija može prikupiti brojne vrijedne informacije o lokalnim događajima.

Policijska prisutnost osobito je korisna na događajima na kojima se okupljaju mladi. Kad se jednom uspostavi dijalog, mladi se s problemima mogu obratiti policiji putem društvenih mreža. S druge strane, nizak prag za policijsku intervenciju na događajima može pridonijeti rješavanju problema u nastajanju. Moguća je brza reakcija, pa se tako neke situacije mogu sasjeci u korijenu.

Policijska prisutnost na događajima u organizaciji raznih manjinskih skupina sudionicima ulijeva osjećaj sigurnosti. Ako su im lica policijskih službenika poznata i mogu ih upoznati kao osobe, snižava se i prag obraćanja policiji. Građani su skloniji obratiti se policijskom službeniku kojeg poznaju kad se spusti prag traženja pomoći ili savjeta.

4.5 Objedinjeni rad službi, Finska

Država: Finska

Vrsta aktivnosti: Objedinjeni rad službi

Provodi: Ministarstvo unutarnjih poslova u suradnji s nacionalnom policijskom upravom i lokalne policijske uprave

Vrijeme provedbe: Od 2000.

Zašto je to dobra praksa: Projekt objedinjenog rada službi multidisciplinarni je pristup. Na načelu objedinjenog pristupa, u procjeni situacije korisnika i pravovremenoj intervenciji u pogledu problema u njihovu životu mogu sudjelovati brojna različita tijela.

Dodatne informacije: www.ankkuritoiminta.fi

Objedinjeni tim sastoji se od stručnjaka iz četiriju različitih sektora: policije, socijalne službe, zdravstva i službe za mlade. Sudionici objedinjenog sustava dobro su upoznati s izazovima na lokalnom području i novim pojavama na njemu. Budući da predstavljaju različite dionike, sudionici objedinjenog sustava pokrivaju razne kompetencije i imaju različite alate za rješavanje raznih problema.

Aktivnosti objedinjenog rada službi usmjerene su na rješavanje problema u nastajanju s niskim pragom za intervenciju. Članovi objedinjenog tima primaju informacije o situaciji i događajima na svome području te mogu brzo intervenirati u slučaju problema. Timovi imaju i lokalne mreže za jednostavnu komunikaciju svih sudionika u radu s mladima. To im omogućuje intervenciju u novim i promjenjivim situacijama.

Zajedno s raznim obrazovnim ustanovama sudionici objedinjenog sustava mogu imati i ulogu posrednika između dviju strana. Njihove se aktivnosti u suradnji s drugim sudionicima mogu odnositi i na slobodno vrijeme. U slučaju djela motiviranih predrasudama organizira se susret obiju strana tijekom kojeg se putem razgovora traži najkonstruktivnije rješenje. Objedinjeni timovi surađuju i sa službenicima za mirenje, pa i ono može biti jedan od načina rješavanja problema.

4.6 Internetska edukacija o jednakosti i pristupanju korisnicima, Finska

Država: Finska

Vrsta aktivnosti: Internetska edukacija za policijske službenike

Provodi: Ministarstvo unutarnjih poslova u suradnji s Visokim policijskim učilištem i nacionalnom policijskom upravom

Vrijeme provedbe: 2021. nastojat će se edukacija uvesti u program preddiplomskog studija Visokog policijskog učilišta.

Zašto je to dobra praksa: Putem internetske edukacije informacije se istodobno mogu prenijeti znatno većem broju polaznika nego što je to moguće drugim oblicima nastave. Internetskom edukacijom moguće je i doprijeti do onih koji nisu dosad sudjelovali u edukacijama na tu temu.

Projektom Činjenicama protiv mržnje uvela se obavezna internetska edukacija o ravnopravnosti za sve policijske službenike i civilno osoblje policijskih uprava. Glavni je cilj edukacije produbiti razumijevanje sudionika o ravnopravnosti, zločinima iz mržnje i manjinama, kao i o vrijednostima te etičkim smjernicama za policiju i njihovoj primjeni u svakodnevnom radu. Drugi su ciljevi sniziti prag za komunikaciju s manjinama te pružiti podršku policijskim službenicima pri radu s manjinama.

Pritom je naglasak na profesionalnom pristupu policijskom radu bez obzira na podrijetlo korisnika. Sadržaj edukacije obuhvaća informacije o zakonskom okviru i njegovoj važnosti pri svakodnevnom radu te o osnovnim propisima koji reguliraju rad službi. Edukacija se po potrebi može prilagoditi i za druga zanimanja.

Teme za edukaciju obuhvaćaju profesionalnost, vrijednosti i etički kodeks ponašanja za policiju, Zakon o suzbijanju diskriminacije i obavezu promicanja ravnopravnosti koja je njime definirana, kao i zločine iz mržnje i govor mržnje. Nakon što dovrše edukaciju polaznici su u stanju prepoznati najučinkovitije načine promicanja ravnopravnosti tijekom rada, razumiju na koji način stereotipi i razlike među ljudima utječu na društvo i njihov rad, razumiju i mogu objasniti zašto ravnopravnost u njihovim radnim organizacijama nije stvar osobnog stava te mogu učinkovitije prepoznati zločine iz mržnje i njihove pokazatelje.

4.7 Policija na društvenim mrežama, Finska

Država: Finska

Vrsta aktivnosti: Policijski službenici na društvenim mrežama

Platforma: Facebook, Twitter, Instagram, Snap Chat, Tik Tok

Zašto je to dobra praksa: Sve što radimo sve se više premješta na internet i na društvene mreže. Policija bi morala održavati prisutnost svugdje gdje građani provode mnogo vremena.

Policija u Finskoj želi biti prisutna među građanima te povećati interakciju s njima i u virtualnim okruženjima. Policijska prisutnost na društvenim mrežama dio je preventivnog rada. Policijski službenici koji djeluju na društvenim mrežama mogu sudjelovati i u istragama kaznenih djela te širiti informacije o važnim i aktualnim temama. Jedan je od ciljeva tih aktivnosti sniziti prag za obraćanje policiji.

Policija na društvenim mrežama djeluje i na razini policijske uprave i putem profila koje postavljaju pojedinačni službenici. Putem profila policijske uprave građanima se objavljuju mnoge informacije i savjeti. Službenici koji su postavili profile s osobnim imenom i fotografijom imaju ulogu virtualnih kvartovskih policajaca. Svi službenici svojim profilima upravljaju na vlastiti način, ali pritom slijede upute nacionalne policijske uprave za upotrebu društvenih mreža. Službenici se koriste onim platformama koje su najprikladnije za njihove opise radnog mjesta. Na svim je profilima policijskih službenika jasno naznačeno da su pripadnici policije te kojim se područjem bave i koje su im dužnosti.

Policijski službenici na društvenim mrežama daju savjete i objavljuju informacije putem kanala koje upotrebljavaju te odgovaraju građanima koji im se obrate. Iskustvo je pokazalo prednosti upotrebe društvenih mreža, osobito u radu s mladima. Mladi mnogo vremena provode na društvenim mrežama i to im je najprirodniji način komunikacije s policijom te postavljanja pitanja o temama koje ih zabrinjavaju.

Aktivnosti policije na društvenoj mreži potpomažu i drugi rad među ljudima te susrete u drugim situacijama. Građani koji policijskog službenika upoznaju putem društvenih mreža lakše će mu pristupiti i u stvarnom životu. S druge strane, održavanje kontakta putem društvenih mreža jednostavnije je nakon osobnog susreta. Prag za prijavljivanje kaznenih djela snižava se kad je u pitanju policijski službenik kojeg već poznajete, a i izgradnja povjerenja jednostavnija je na taj način. Prisutnost policije u raznim internetskim kanalima i forumima ujedno postavlja pozitivan ton za raspravu. Vidljiva prisutnost policije na internetu i u drugim okruženjima sprječava počinjenje kaznenih djela.

4.8 Broj za prijavu govora mržnje, Norveška

Država: Norveška

Vrsta aktivnosti: Broj za prijavu govora mržnje

Provodi: Policija

Zašto je to dobra praksa: Dojave se mogu slati anonimno, čime se snižava prag za prijavu. Na taj se način povećava vjerojatnost da će kaznena djela biti prijavljena te se omogućuje intervencija u većem broju slučajeva.

Dodatne informacije: www.tips.politiet.no

Policija u Norveškoj na internetu djeluje brojnim metodama, uključujući broj za dojave, internetske aktivnosti i virtualne policijske uprave na Facebooku.

Norveška policija otvorila je liniju za dojave građane na koju svatko može poslati poruke ili slike o govoru mržnje na internetu. Policija pregledava sadržaj poruka te pokušava pronaći spornu objavu na platformi na kojoj je izvorno prijavljena. Kad pronađe izvornu objavu, policija pokušava otkriti tko je pošiljatelj.

Kad sazna tko je pošiljatelj i gdje se nalazi, zabilježena internetska objava i druge informacije povezane s potencijalnim počiniteljem šalju se lokalnoj policiji u prebivalištu te osobe. Policija potom pregledava informacije te odlučuje hoće li otvoriti službeni slučaj. Policija slučaj može otvoriti kao kazneno djelo, a ako nisu zadovoljeni uvjeti za klasifikaciju kao kazneno djelo, može poduzeti preventivne mjere da počinitelj ne bi ponovio djelo. Po tom se modelu policija obraća počinitelju, objašnjava mu problem u pogledu njegova djela te mu daje uputu da ga ne smije ponoviti.

4.9 Edukacija dionika, Norveška

Država: Norveška

Vrsta aktivnosti: Edukacija koju policija provodi za dionike

Provodi: Policija

Zašto je to dobra praksa: Vrlo je važno što više osvijestiti različite dionike društva o zločinima iz mržnje. Na taj se način može utjecati na interne aktivnosti tvrtki i zajednica te se mogu povećati mogućnosti intervencije u slučaju činova mržnje.

Norveška policija u suradnji s nevladinom organizacijom Stop Hatprat provodi edukaciju u lokalnim tvrtkama i zajednicama o govoru mržnja i zločinima iz mržnje. Polaznici edukacije dobivaju informacije o tome kako izgledaju kaznena djela, gdje se mogu prijaviti i koja je uloga policije u borbi protiv govora mržnje. No najvažniji je aspekt edukacije što tvrtke i zajednice same mogu učiniti na svojim područjima da bi smanjile i spriječile pojavu govora mržnje.

U edukaciju su na svim područjima uključeni i mladi političari da bi se dodatno informirali o govoru mržnje i razgovarali o tome sa sudionicima. Na taj ih se način potiče na promišljanje o govoru mržnje da bi tu temu imali na umu tijekom svojeg rada, čime se utjecaj prenosi i na opću kulturu rasprave.

Policija vjeruje da je za učinkovitu intervenciju u slučaju govora mržnje i za borbu protiv njega nužno sudjelovanje aktera iz raznih područja.

4.10 Policija na internetu, Norveška

Država: Norveška

Vrsta aktivnosti: Policija na internetu

Provodi: Policija

Zašto je to dobra praksa: Održavanje policijske prisutnosti na društvenim mrežama vrlo je važno jer građani sve više vremena provode u internetskim okruženjima. Prisutnost policije preventivno djeluje na borbu protiv kriminala.

Dodatne informacije: www.tips.politiet.no

Norveška policija provodi policijske aktivnosti na internetu. Svaka od 12 policijskih uprava u Norveškoj ima svoju virtualnu policijsku postaju na Facebooku. Policija „patrolira“ raznim društvenim mrežama, sudjeluje u raspravama davanjem mišljenja te savjetuje građane. Policijski službenici mogu sudjelovati u javnim raspravama ili osobno komunicirati s ljudima čije je ponašanje ili djela potrebno ispraviti. Ujedno i moderiraju rasprave na svojoj stranici na Facebooku.

Na taj način policija postaje vrlo vidljiva i u internetskim okruženjima. Prisutnošću policije na mrežnim platformama sprječava se objavljivanje štetnog sadržaja u raspravama jer će ljudi dobro razmisliti prije nego što nešto objave u tim kanalima. Policija može i osobno komunicirati s korisnicima koji dijele štetan sadržaj ili čiji ton odnosno sadržaj u objavama krši zakon. Prag za intervenciju u ponašanje takvih korisnika vrlo je nizak, čime se sprječava nastavak štetnih aktivnosti.

Nacionalna služba za istragu kaznenih djela u Norveškoj razvija metode boljeg „patroliranja“ internetskim okruženjem (proaktivne mrežne patrole). Jedna od mrežnih patrola koje se razvijaju posvećena je prevenciji govora mržnje. Tijekom mrežnih patrola otkriveno je više primjera govora mržnje na različitim stranicama na Facebooku. Policija je stupila u kontakt s osobama koje su to objavile, obavijestila ih da njihove poruke sadrže govor mržnje, koji je zakonom zabranjen, te ih uputila u moguće posljedice takvih radnji. Zbog toga su mnogi odlučili ukloniti svoje objave nakon što bi im policija to savjetovala.

4.11 Tim za istraživanje zločina iz mržnje

Država: Švedska

Vrsta aktivnosti: Tim za istraživanje zločina iz mržnje

Provodi: Policija

Zašto je to dobra praksa: Jedinica koja je usredotočena na zločine iz mržnje najbolje je upućena u tu temu i ima najnovije informacije o njoj te tijekom istrage može u obzir uzeti sve ključne aspekte kaznenog djela.

Dodatne informacije: <https://polisen.se/en/victims-of-crime/hate-crime-victims/> i <https://polisen.se/utsatt-for-brott/olika-typer-av-brott/hatbrott/>

Policija u Švedskoj na tri područja ima istraživačke timove koji su specijalizirani za zločine iz mržnje: u Stockholmu, Göteborgu i Malmöu. Povrh toga, u svakoj policijskoj upravi postoje službenici koji su posebno obučeni za istraživanje zločina iz mržnje. Ti službenici mogu djelovati i u svojstvu savjetnika za posebne timove. Timovi za istraživanje zločina iz mržnje usredotočeni su na kažnjivi govor mržnje i druge zločine iz mržnje.

Policijski službenici specijalizirani za zločine iz mržnje prošli su posebnu dvotjednu edukaciju o toj temi na nacionalnoj policijskoj akademiji. Uz tu posebnu edukaciju provodi se i edukacija o zločinima iz mržnje za zaposlenike pozivnog centra i policijske službenike koji rade u patrolama na terenu. Švedskoj je policiji vrlo važno da policijski službenici koji rade s građanima i na slučajevima znaju prepoznati zločine iz mržnje te da znaju što moraju uzeti u obzir kao prvi kontakt koji građani uspostavljaju s policijskim službenicima.

Jedinice za istraživanje zločina iz mržnje započele su s radom u Stockholmu 2007. Od 2016. u Stockholmu radi regionalni tim s 11 zaposlenika, dok druge policijske uprave imaju nešto manje timove. Jedinice surađuju i s drugim subjektima na pružanju pomoći žrtvama zločina iz mržnje.

Kad se prijavi neko kazneno djelo, prva patrola koja odgovara na prijavu klasificira ga kao zločin iz mržnje. Tu prijavu potom procjenjuju njihovi nadređeni te prosljeđuju jedinicama za istraživanje zločina iz mržnje. Jedinice ponovno procjenjuju slučaj na temelju prijave te ako otkriju naznake da je kazneno djelo motivirano mržnjom, istragu slučaja preuzima jedinica.

4.12 Edukacija o zločinima iz mržnje za voditelje timova, Švedska

Država: Švedska

Vrsta aktivnosti: Edukacija o zločinima iz mržnje za voditelje timova

Provodi: Policija

Zašto je to dobra praksa: Edukacija o zločinima iz mržnje za voditelje timova važna je za cijeli lanac istrage jer su voditelji timova ti koji pregledavaju sve prijave kaznenih djela, pa je ključno da u velikom broju prijava znaju prepoznati koje su od njih zločini iz mržnje.

Policija u Švedskoj na tri područja ima istraživačke timove koji su specijalizirani za zločine iz mržnje: u Stockholmu, Göteborgu i Malmöu. Povrh toga, u svakoj policijskoj upravi postoje službenici koji su posebno obučeni za istraživanje zločina iz mržnje, pa mogu djelovati u svojstvu savjetnika za te slučajeve. Timovi za istraživanje zločina iz mržnje usredotočeni su na kažnjivi govor mržnje i druge zločine iz mržnje.

Osim što istražuju zločine iz mržnje, jedinice provode i edukaciju o toj temi na svojim područjima. Najvažnije je educirati voditelje istražiteljskih timova. Oni svake godine prolaze edukaciju da bi što bolje prepoznavali zločine iz mržnje te da bi se takvi slučajevi doista i evidentirali kao zločini iz mržnje i istraživali na primjeren način. Edukacija se redovito provodi radi utvrđivanja znanja te da bi postupci bili ažurni i svugdje ujednačeni.

Sve prijave kaznenih djela prolaze kroz ruke voditelja timova prije pokretanja istrage. Zato je osobito važno educirati te službenike. Na taj se način neće propustiti da se elementi zločina iz mržnje koji možda nisu zabilježeni kao takvi uvrste u izvješća u fazi pregleda. Takvim se evidentiranjem postiže da se prijavljeni slučaj dalje tretira kao zločin iz mržnje te da se ti aspekti zločina pravilno uzmu u obzir tijekom istrage.

4.13 Mirenje u slučaju zločina iz mržnje, Ujedinjena Kraljevina

Država: Ujedinjena Kraljevina

Vrsta aktivnosti: Mirenje u slučaju zločina iz mržnje

Provodi: Centar za mirenje Southwark

Vrijeme provedbe: od 2000.

Zašto je to dobra praksa: Tijekom mirenja žrtva i počinitelj kaznenog djela susreću se i mogu, primjerice, izraziti svoja vjerovanja koja su dovela do takvih stavova ili ideologija. Tijekom rasprava i osobnog pristupa stvara se razumijevanje druge strane i smanjuje mržnja.

Dodatne informacije: <https://www.southwarkmediation.co.uk/>

Centar za mirenje Southwark u suradnji s policijom provodi projekt za zločine iz mržnje od 2000. Premda je bio pokrenut kao dvogodišnji pilot-projekt, aktivnosti su se nastavile provoditi sve do danas zahvaljujući uspjehu koji je projekt polučio.

Cilj je mirenja u slučajevima zločina iz mržnje potaknuti razgovor između dviju strana. Umjesto da se upire prstom u krivca, svrha je procesa razmijeniti iskustva i pomiriti dvije strane. Posrednik u mirenju potiče strane na samopromišljanje, a cilj mu je uspostaviti i održavati dobar odnos između njih. Posrednik u mirenju primjenjuje model kojim ljude vodi do rješenja koje mogu zajedno prepoznati, odabrati i prihvatiti. Kad strane same dođu do rješenja, ono je trajnije i lakše se na njega obvezuju.

Projekt je uspješan i zato što sudski postupci često nemaju željeni ishod, a mogu i pogoršati situaciju. Tijekom mirenja mogu se pronaći rješenja problema koja su usmjerena na korisnike usluge i najbolje rješenje za konkretan slučaj i pojedince. Zahvaljujući jednostavnosti procesa, čini se da mirenje daje učinkovitija rješenja, čak i u slučaju zločina iz mržnje. Aktivnosti projekta pridonijele su i smanjenju broja zločina iz mržnje na području, čime se smanjuje i opterećenje na policiju.

4.14 Edukacija o spolnim i rodnim manjinama za policijske službenike, Hrvatska

Država: Hrvatska

Vrsta aktivnosti: Edukacija o spolnim i rodnim manjinama za policijske službenike

Provodi: Kuća ljudskih prava Zagreb

Zašto je to dobra praksa: Tom se praksom dokazuje da policija može produktivno surađivati sa subjektima iz civilnog društva. Suradnjom se može produbiti općenito znanje te znanje povezano s istragama kaznenih djela. Uz pravilno usmjeravanje olakšava se i prevencija kaznenih djela.

Dodatne informacije: <https://www.kucaljudskihprava.hr/en/2020/12/29/hate-crime-training-for-police-officers-held-in-november/>

Subjekti iz civilnog društva od 2011. provode edukaciju za policijske službenike o zločinima iz mržnje čije su žrtve manjine zbog spolnog ili rodnog identiteta. Cilj je takvog rada pokrenuti raspravu o nasilju čije su žrtve pripadnici spolnih i rodnih manjina te pronaći rješenja kako spriječiti takvo nasilje. Tijekom edukacije naglasak je na mjerama koje policija može poduzeti da bi spriječila takvo nasilje te na zadacima policije tijekom rada na takvim slučajevima.

Edukacija trenutačno traje dva dana te obuhvaća predavanja koja o toj temi daju razni dionici. Tijekom edukacije vodi se i rasprava da bi se polaznicima omogućilo sudjelovanje. Edukacija se organizira u suradnji sa subjektima iz civilnog društva i nadležnim tijelima, što je dobra praksa za poticanje dijaloga i poboljšanje suradnje. Tijekom 2020. u edukaciji su sudjelovali govornici iz Državnog odvjetništva, policijske jedinice za raznolikost iz Antwerpena, Antiterorističke jedinice Specijalne policije Republike Hrvatske, a iz organizacija civilnog društva sudjelovali su služba za podršku žrtvama, svjedoci zločina i Zagreb Pride.

Ovakvim se modelom pokazuje kako civilno društvo može pomoći policiji u prevenciji raznih zločina motiviranih mržnjom, kao i tijekom istrage ako do zločina dođe. Sudionici policiji mogu dati informacije o događajima i njihovim uzrocima, što policija ne bi mogla saznati putem postojećih kanala u zajednicama.

4.15 Dan borbe protiv objava iz mržnje, Njemačka

Država: Njemačka

Vrsta aktivnosti: Dan borbe protiv objava iz mržnje

Provodi: Bundeskriminalamt

Zašto je to dobra praksa: Javna komunikacija o mjerama i ujednačeno provođenje mjera diljem Europe vrlo su važni, a time se može i povećati svijest javnosti o tim problemima.

Dodatne informacije: https://www.bka.de/DE/Presse/Listenseite_Pressemitteilungen/2019/Presse2019/191106_AktionstagHasspostings.html

Bundeskriminalamt je središnja nacionalna organizacija njemačke policije. Njezini su zadaci održavati centralizirane funkcije te promicati međunarodnu suradnju policije. Bundeskriminalamt ujedno razvija metode za prevenciju zločina.

Bundeskriminalamt od 2016. u Njemačkoj organizira Dane borbe protiv objava iz mržnje u suradnji s lokalnom policijom i državnim odvjetništvom. Tijekom tih dana policija provodi planirana pretraživanja i razgovore povezane s nezakonitim govorom mržnje. Aktivnosti se provode u suradnji s Državnim odvjetništvom, a koordinaciju na nacionalnoj razini provodi Bundeskriminalamt. Tog dana nadležna tijela i ministarstva objavljuju izjave za medije te informacije o Danu borbe protiv objava iz mržnje na društvenim mrežama.

Svrha te borbe nije uklanjanje objava iz mržnje s internetskih platformi ni zatvaranje platformi, već privlačenje pozornosti građana na činjenicu da se pridržavanje zakona nadzire i na internetu te informiranje o tome kako se to provodi. Da bi se spriječili prijestupi, ključno je informirati javnost o pojavi govora mržnje, njegovu utjecaju te mjerama koje se poduzimaju za njegovu prevenciju. Važno je da građani znaju da policija nadzire i internetsko okruženje i razne internetske platforme.

2019. u Njemačkoj su već organizirana dva Dana borbe protiv objava iz mržnje. U aktivnostima prvog dana sudjelovalo je trinaest saveznih pokrajina, a drugog njih devet. Tih su se dana u svim saveznim pokrajinama provodila pretraživanja povezana s govorom mržnje koji se istražuje. Tijekom njemačkog predsjedavanja Vijećem Europe 2020. Njemačka je predložila inicijativu za organizaciju zajedničkog europskog dana borbe protiv objava iz mržnje.

4.16 Roze in Blauw, Nizozemska

Država: Nizozemska

Vrsta aktivnosti: Jedinica Roze in Blauw

Provodi: Nizozemska policija

Vrijeme provedbe: U Amsterdamu od 2002., u cijeloj državi od 2015.

Zašto je to dobra praksa: Tim provodi redovitu edukaciju za policijske službenike na policijskoj akademiji i u policijskim upravama. Daje im informacije o spolnim i rodnim manjinama, njihovim pravima u policiji te funkcionira kao kontaktna točka za građane.

Dodatne informacije: <https://www.politie.nl/themas/roze-in-blauw.html>

Jedinica nizozemske policije Roze in Blauw (što znači „ružičasto u plavom“) osnovana je s ciljem zaštite prava spolnih i rodnih manjina unutar policije te među korisnicima policijskih usluga. Jedinica ima ključnu ulogu u promicanju jednakosti i sprječavanju diskriminacije u nizozemskoj policiji.

Jedinici se bilo tko može obratiti e-poštom, putem Facebooka i Twittera, kao i putem telefonske linije koja je dostupna 24-sati dnevno. Svrha je dostupnosti tih različitih komunikacijskih kanala pojednostavniti građanima stupanje u kontakt s jedinicom te snižavanje praga za obraćanje jedinici. Telefonski broj nije za hitne slučajeve, ali se putem njega 24 sata dnevno može uspostaviti kontakt s policijskim službenikom iz jedinice.

Osim raznih komunikacijskih kanala, svaka policijska uprava, kao i nacionalna jedinica, ima svoj tim Roze in Blauw te svako područje ima namjensku osobu za kontakt. U Amsterdamu, primjerice, u svakoj policijskoj postaji određena je zasebna osoba za kontakt.

Jedinica Roze in Blauw primila je pohvale zbog svoje otvorenosti i uloženog truda za poboljšanje stanja spolnih i rodnih manjina, čime se, uz ostalo, potaknula i volja za prijavu zločina iz mržnje. Timovi Roze in Blauw usko surađuju s lokalnim, nacionalnim i međunarodnim subjektima, a komuniciraju i s drugim sličnim mrežama i subjektima u Nizozemskoj i u svijetu. Slogan je tima „Možemo istražiti samo ako znamo za to“.

Ministry of the Interior
Finland

Ministry of the Interior PO Box 26, FI-00023 Government
Ministarstvo unutarnjih poslova P.P. 26, FI-00023 Vlada, Finska
www.intermin.fi